

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

**САЖЕТИ ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ ЗА ПЕРИОД
ТОКОМ ГОДИНЕ КОЈИ ЈЕ ЗАВРШИО 30. СЕПТЕМБРА 2024.**

(неревидирани)

у складу са захтјевима Међународног рачуноводственог стандарда 34

Сарајево, 30. октобар 2024. године

САДРЖАЈ

	Страна
Одговорност за финансијско извјештавање	1
Извјештај о финансијском положају	2
Извјештај о добити или губитку	3
Извјештај о свеобухватној добити	4
Извјештај о промјенама у капиталу	5
Извјештај о новчаним токовима	7
Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје	9 - 47
1 Основне информације	
2 Основа за припрему	
3 Аранжман валутног одбора	
4 Класификација и мјерење фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза	
5 Управљање финансијским ризицима	
6 Готовина у страним валутама	
7 Депозити код иностраних банака	
8 Специјална права вучења у ММФ-у	
9 Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	
10 Монетарно злато	
11 Дужнички инструменти по амортизованом трошку	
12 Остала имовина	
13 Новчанице и кованице у оптицају	
14 Депозити банака	
15 Депозити Владе и осталих јавних институција	
16 Остале обавезе	
17 Нето каматни приходи	
18 Нето приходи од накнада и провизија	
19 Нето реализовани (губици) од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	
20 Нето добици од курсних разлика	
21 Нето умањења /повећања вриједности на финансијску имовину	
22 Остали приходи	
23 Трошкови особља	
24 Административни и остали оперативни трошкови	
25 Трошкови производње новчаница и кованица	
26 Капитал	
27 Новац и новчани еквиваленти	
28 Трансакције са повезаним лицима	
29 Ванбилансни депозити	
30 Чланство Босне и Херцеговине у Међународном монетарном фонду	
31 Догађаји после датума извјештавања	

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Сажети финансијски извјештаји за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

ОДГОВОРНОСТ ЗА ФИНАНСИЈСКО ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

Управа Централне банке Босне и Херцеговине је одговорна за припрему сажетих финансијских извјештаја у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине и Међународним рачуноводственим стандардом 34: „Финансијско извјештавање за периоде током године“.

Управа је одговорна за досљедну примјену одабраних рачуноводствених политика, доношење разумних и увјерљивих просуђивања и процјена и за вођење одговарајућих рачуноводствених евиденција које у сваком тренутку омогућавају припремање финансијских извјештаја. Управа има општу одговорност за предузимање корака који су јој у разумној мјери доступни и за спровођење таквих интерних контрола које омогућавају очување имовине Централне банке Босне и Херцеговине те спречавање и откривање превара и других неправилности.

Управни одбор надгледа процес финансијског извјештавања Централне банке Босне и Херцеговине. У функцији надгледања процеса финансијског извјештавања, Управном одбору помаже Ревизорски комитет који се састоји од три независна члана. Ревизорски комитет прегледа сажете финансијске извјештаје, након чега се исти разматрају и одобравају од стране Управног одбора и подносе Предсједништву Босне и Херцеговине.

Ови неревидирани сажети финансијски извјештаји презентују истинито и вјерно, у свим значајним аспектима, финансијски положај Централне банке Босне и Херцеговине те резултате њеног пословања и новчаних токова на дан и за периоде приказане у овим сажетим финансијским извјештајима.

Приложени неревидирани сажети финансијски извјештаји на странама од 2 до 47 су одобрени од стране Управног одбора 30. октобра 2024. године.

др Јасмина Селимовић
Предсједавајућа Управног одбора
Гувернерка

Мелиха Смајлагић
Руководитељица Одјељења за рачуноводство и финансије

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Сажети финансијски извјештаји за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ (НЕРЕВИДИРАНИ)

У хиљадама КМ	Напомена	На дан	
		30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
ИМОВИНА			
Готовина у страним валутама	6	464.033	455.191
Депозити код иностраних банака	7	7.201.452	8.326.590
Специјална права вучења у ММФ-у	8, 30	3.599	2.073
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	9	7.787.944	6.150.130
Монетарно злато	10	222.136	175.459
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	11	1.185.882	1.180.421
Остала имовина	12	18.043	17.384
Некретнине и опрема		46.540	47.310
Нематеријална имовина		736	864
Остала улагања		27.813	27.813
УКУПНО ИМОВИНА		16.958.178	16.383.235
ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ			
ОБАВЕЗЕ			
Новчанице и кованице у оптицају	13	8.006.783	7.565.108
Депозити банака	14	6.809.746	7.083.235
Депозити Владе и осталих јавних институција	15	802.902	752.898
Резервисања		1.910	2.025
Остале обавезе	16	3.436	68.669
Укупно обавезе		15.624.777	15.471.935
КАПИТАЛ			
Почетни капитал		25.000	25.000
Резерве		981.957	886.300
Нето добит за период		326.444	-
Укупно капитал	26	1.333.401	911.300
УКУПНО ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ		16.958.178	16.383.235

Одабране напомене на странама од 9 до 47 чине саставни дио ових сажетих финансијских извјештаја.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Сажети финансијски извјештаји за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

ИЗВЈЕШТАЈ О ДОБИТИ ИЛИ ГУБИТКУ (НЕРЕВИДИРАНИ)

У хиљадама КМ	Напомена	За период			
		1.7. - 30.9. 2024.	1.7. - 30.9. 2023.	1.1. - 30.9. 2024.	1.1. - 30.9. 2023.
Каматни приходи		118.588	95.424	350.583	214.851
Каматни расходи		(3.706)	(4.300)	(10.776)	(10.779)
НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ	17	114.882	91.124	339.807	204.072
Приходи од накнада и провизија		5.852	5.426	16.933	16.004
Расходи од накнада и провизија		(183)	(134)	(531)	(397)
НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА	18	5.669	5.292	16.402	15.607
Нето реализовани (губици) од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	19	-	(22.487)	-	(22.487)
Нето добици од курсних разлика	20	166	482	304	2
Нето умањења / повећања вриједности на финансијску имовину	21	(34)	(333)	55	288
Остали приходи	22	69	20	1.273	740
ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ		120.752	74.098	357.841	198.222
Трошкови особља	23	(7.467)	(5.341)	(19.820)	(15.043)
Административни и остали оперативни трошкови	24	(2.014)	(1.685)	(5.562)	(4.762)
Трошкови производње новчаница и кованица	25	(1.318)	(1.115)	(4.058)	(3.289)
Трошкови амортизације		(645)	(702)	(1.957)	(2.113)
ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ		(11.444)	(8.843)	(31.397)	(25.207)
НЕТО ДОБИТ ЗА ПЕРИОД		109.308	65.255	326.444	173.015

Одабране напомене на странама од 9 до 47 чине саставни дио ових сажетих финансијских извјештаја.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Сажети финансијски извјештаји за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

ИЗВЈЕШТАЈ О СВЕОБУХВАТНОЈ ДОБИТИ (НЕРЕВИДИРАНИ)

У хиљадама КМ	Напомена	За период			
		1.7. - 30.9. 2024.	1.7. - 30.9. 2023.	1.1. - 30.9. 2024.	1.1. - 30.9. 2023.
НЕТО ДОБИТ ЗА ПЕРИОД		109.308	65.255	326.444	173.015
Остала свеобухватна добит					
<i>Ставке које су или које се могу накнадно пренијети у добит или губитак:</i>					
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит					
Нето промјена у фер вриједности током периода	9	71.338	20.844	48.744	65.893
Нето промјена у резервацијама за очекиване кредитне губитке призната у добит или губитак током периода	5.1.1.	8	150	236	56
Рекласификација у добит или губитак од продаје дужничких инструмената		-	22.487	-	22.487
		71.346	43.481	48.980	88.436
Монетарно злато					
Нето промјена у фер вриједности током периода	10	18.330	(1.015)	46.677	4.122
		18.330	(1.015)	46.677	4.122
Укупно остала свеобухватна добит		89.676	42.466	95.657	92.558
УКУПНО СВЕОБУХВАТНА ДОБИТ ЗА ПЕРИОД		198.984	107.721	422.101	265.573

Одабране напомене на странама од 9 до 47 чине саставни дио ових сажетих финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ (НЕРЕВИДИРАНИ)

У хиљадама КМ	Почетни капитал Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте	Резерве фер вриједности за монетарно злато	Остале резерве	Генералне резерве (задржана добит)	Укупно резерве	Нето добит за период	Укупно капитал	
Стање на дан 1. јануар 2024. године	25.000	(6.471)	73.530	31.300	787.941	886.300	-	911.300
Укупно свеобухватна добит за период	-	48.980	46.677	-	-	95.657	326.444	422.101
Нето добит за период	-	-	-	-	-	-	326.444	326.444
Остала свеобухватна добит	-	48.980	46.677	-	-	95.657	-	95.657
<i>Нето повећање у фер вриједности дужничких инструмената</i>	-	48.744	-	-	-	48.744	-	48.744
<i>Нето повећања у резервацијама за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте призната у добит или губитак</i>	-	236	-	-	-	236	-	236
<i>Нето повећање у фер вриједности монетарног злата</i>	-	-	46.677	-	-	46.677	-	46.677
Стање на дан 30. септембар 2024. године	25.000	42.509	120.207	31.300	787.941	981.957	326.444	1.333.401

Одабране напомене на странама од 9 до 47 чине саставни дио ових сажетих финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ (НЕРЕВИДИРАНИ) (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ	Почетни капитал	Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте	Резерве фер вриједности за монетарно злато	Остале резерве	Генералне резерве (задржана добит)	Укупно резерве	Нето добит за период	Укупно капитал
Стање на дан 1. јануар 2023. године	25.000	(143.005)	58.111	31.300	573.999	520.405	-	545.405
Укупно свеобухватна добит за период	-	88.436	4.122	-	-	92.558	173.015	265.573
Нето добит за период	-	-	-	-	-	-	173.015	173.015
Остала свеобухватна добит	-	88.436	4.122	-	-	92.558	-	92.558
<i>Нето повећање у фер вриједности дужничких инструмената</i>	-	65.893	-	-	-	65.893	-	65.893
<i>Нето повећања у резервацијама за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте призната у добит или губитак</i>	-	56	-	-	-	56	-	56
<i>Рекласификација у добит или губитак од продаје дужничких инструмената</i>	-	22.487	-	-	-	22.487	-	22.487
<i>Нето повећање у фер вриједности монетарног злата</i>	-	-	4.122	-	-	4.122	-	4.122
Стање на дан 30. септембар 2023. године	25.000	(54.569)	62.233	31.300	573.999	612.963	173.015	810.978

Одабране напомене на странама од 9 до 47 чине саставни дио ових сажетих финансијских извјештаја.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Сажети финансијски извјештаји за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА (НЕРЕВИДИРАНИ)

У хиљадама КМ	Напомена	За период	
		1.1. - 30.9. 2024.	1.1. - 30.9. 2023.
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ОПЕРАТИВНИХ АКТИВНОСТИ			
Нето добит за период		326.444	173.015
Прилагођено за:			
Каматне приходе	17	(350.583)	(214.851)
Каматне расходе	17	10.776	10.779
Нето (повећања) вриједности на финансијску имовину	21	(55)	(288)
Нето реализоване губитке од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	19	-	22.487
Нето (добитке) од курсних разлика	20	(304)	(2)
Приходе од донација		-	(3)
Нето повећања у резервисањима		14	13
(Добитак) од отуђења некретнина и опреме		(40)	-
Приход од дивиденди признат у добит или губитак		(940)	(721)
Амортизацију		1.957	2.113
Нето новчани токови од оперативних активности прије промјена на пословној имовини и обавезама		(12.731)	(7.458)
Промјене на пословној имовини и обавезама			
Смањење / (повећање) орочених депозита код иностраних банака		354.440	(1.158.898)
(Повећање) / смањење дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит		(1.589.070)	137.628
(Повећање) дужничких инструмената по амортизованом трошку		(5.460)	(5.558)
(Повећање) / смањење остале имовине		(451)	992
Повећање новчаница и кованица у оптицају	13	441.675	241.059
(Смањење) депозита банака		(274.708)	(498.194)
Повећање / (смањење) депозита Владе и осталих јавних институција		50.004	(161.471)
(Смањење) осталих обавеза		(910)	(631)
Исплате по основу резервисања		(129)	(46)
Наплаћена камата		336.464	195.282
Плаћена камата		(9.557)	(9.651)
Нето новац од оперативних активности		(710.433)	(1.266.946)
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ИНВЕСТИЦИОНИХ АКТИВНОСТИ			
Приливи од продаје некретнина и опреме		40	-
Куповине некретнина, опреме и нематеријалне имовине		(1.056)	(862)
Примљене дивиденде		940	721
Нето новац од инвестиционих активности		(76)	(141)

Одабране напомене на странама од 9 до 47 чине саставни дио ових сажетих финансијских извјештаја.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Сажети финансијски извјештаји за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА (НЕРЕВИДИРАНИ) (НАСТАВАК)

		За период	
	Напомена	1.1. - 30.9. 2024.	1.1. - 30.9. 2023.
У хиљадама КМ			
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ФИНАНСИЈСКИХ АКТИВНОСТИ			
Трансфер дијела годишње нето добити у буџет БиХ		(64.319)	-
Нето новац од финансијских активности		(64.319)	-
Нето ефекти умањења вриједности за очекиване кредитне губитке на новац и новчане еквиваленте		313	432
Нето ефекти курсних промјена на новац и новчане еквиваленте		297	(13)
Нето (смањење) новца и новчаних еквивалената		(774.218)	(1.266.668)
Новац и новчани еквиваленти на почетку периода		7.012.626	7.846.633
Новац и новчани еквиваленти на крају периода	27	6.238.408	6.579.965

Одабране напомене на странама од 9 до 47 чине саставни дио ових сажетих финансијских извјештаја.

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

ОДАБРАНЕ НАПОМЕНЕ УЗ САЖЕТЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ ЗА ПЕРИОД ТОКОМ ГОДИНЕ КОЈИ ЈЕ ЗАВРШИО 30. СЕПТЕМБРА 2024. (НЕРЕВИДИРАНЕ)

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Централна банка Босне и Херцеговине („Централна банка“) је врховна монетарна власт Босне и Херцеговине („БиХ“). Њено оснивање, организација и операције су дефинисани Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, Службени гласник БиХ, број: 1/97, 29/02, 08/03, 13/03, 14/03, 09/05, 76/06 и 32/07 („Закон о Централној банци“), који је усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, сагласно Општем оквирном споразуму за мир у Босни и Херцеговини („Устав БиХ“).

Сједиште Централног уреда Централне банке је у Сарајеву, адреса Маршала Тита број 25.

Основни циљ Централне банке је да постигне и одржи стабилност домаће валуте (конвертибилне марке) тако што издаје конвертибилну марку (КМ) у складу са правилом валутног одбора. Правило валутног одбора, дефинисано Законом о Централној банци, подразумијева да се КМ издаје само уз пуно покриће у слободно конвертибилним девизним резервама. Поред тога, Централна банка има обавезу да, на захтјев, без ограничења купује и продаје КМ за евро (EUR) по службеном девизном курсу у износу $1,95583 \text{ КМ} = 1 \text{ EUR}$, који је одређен Законом о Централној банци.

Гарантована конвертибилност КМ и потпуно покриће монетарне пасиве конвертибилним девизним резервама по аранжману валутног одбора су примарни циљеви Централне банке. Све активности и операције Централне банке се предузимају како би се остварили законски постављени циљеви и задаци односно очувала монетарна стабилност у складу са правилом валутног одбора и нису ни у једном моменту усмјерени ка максимизацији профита.

У оквиру својих овлаштења, утврђених Законом о Централној банци, Централна банка је потпуно независна од ентитета, јавних агенција и било којих других органа у извршавању својих циљева и задатака.

Кључно руководство Централне банке чине два тијела: Управни одбор и Управа.

Чланове кључног руководства Централне банке чине:

Управни одбор

др Јасмина Селимовић	предсједавајућа
др Радомир Божић	члан
др Мирза Кршо	члан
др Данијела Мартиновић	чланица
др Дарко Томаш	члан

Управа

др Јасмина Селимовић	гувернерка
мр Ернадина Бајровић	вицегувернерка
др Жељко Марић	вицегувернер
мр Марко Видаковић	вицегувернер

Чланове Ревизорског комитета Централне банке чине:

Ревизорски комитет

др Елвир Чизмић	предсједавајући
др Дијана Ћавар	чланица
др Васиљ Жарковић	члан

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ

2.1. Изјава о усклађености

Ови сажети финансијски извјештаји су припремљени у складу са Међународним рачуноводственим стандардом 34 („МРС 34“): „Финансијско извјештавање за периоде током године“ објављеним од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде („ОМРС“). Сажети финансијски извјештаји не укључују све информације које се захтијевају као дио цјеловитог сета финансијских извјештаја припремљених у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања („МСФИ“) те се требају читати заједно са посљедњим ревидираним финансијским извјештајима Централне банке за годину која је завршила 31. децембра 2023. године („годишњи финансијски извјештаји“).

Одабране напомене које су дате уз ове сажете финансијске извјештаје појашњавају значајне догађаје и трансакције за разумијевање промјена у финансијском положају и успјешности Централне банке у односу на посљедње годишње финансијске извјештаје.

Ови сажети финансијски извјештаји су припремљени на основу претпоставке о временској неограничености пословања. Више информација о условима у окружењу у којима је Централна банка обављала своје операције у извјештајном периоду, а који су значајно утицали на исказана стања имовине, обавеза, прихода и расхода Централне банке је објављено у [напомени 2.7](#).

Резултати пословања и извршених операција Централне банке који су приказани за извјештајни период и на датум извјештавања у овим сажетим финансијским извјештајима нису нужно индикативни за резултате пословања и операције Централне банке који се могу очекивати за 2024. годину.

2.2. Основа за мјерење

Ови сажети финансијски извјештаји су припремљени примјеном обрачунске рачуноводствене основе и користећи историјски трошак као основу мјерења, изузев за наведене значајне позиције:

Позиција	Основа мјерења
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	фер вриједност
Монетарно злато	фер вриједност

2.3. Функционална и извјештајна валута

Сажети финансијски извјештаји Централне банке су приказани у монетарној јединици БиХ коју представља КМ. Све финансијске информације су заокружене на најближу хиљаду (уколико није другачије наведено).

2.4. Промјене МСФИ-ова

На дан одобрења ових сажетих финансијских извјештаја, одређене измјене постојећих стандарда и тумачења су на снази од 1. јануара 2024. године. Њихова примјена нема значајан утицај на сажете финансијске извјештаје Централне банке.

2.5. Рачуноводствене политике

Сажети финансијски извјештаји Централне банке су припремљени у складу са истим рачуноводственим политикама које су кориштене приликом припреме посљедњих годишњих финансијских извјештаја.

2.6. Значајна рачуноводствена просуђивања и процјене

Припрема финансијских извјештаја у складу са МСФИ захтијева од Управе кориштење просуђивања, процјена и претпоставки који утичу на примјену рачуноводствених политика и приказане износе имовине, обавеза, прихода, расхода и остале објављене информације у овим сажетим финансијским извјештајима. Стварни износи могу се разликовати од ових процјена.

Процјене и уз њих везане претпоставке које користи Управа су засноване на посљедњим расположивим поузданим информацијама приликом припреме ових сажетих финансијских извјештаја и исте се континуирано разматрају.

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.6. Значајна рачуноводствена просуђивања и процјене (наставак)

Ови сажети финансијски извјештаји су припремљени према условима који су постојали закључно са 30. септембром 2024. године. Услови у будућности могу бити другачији од оних који су резултирали финансијским информацијама објављеним у овим сажетим финансијским извјештајима.

2.7. Услови у окружењу у којима се одвијало пословање Централне банке у периоду 1.1. - 30.9.2024. године

Текући извјештајни период обиљежен је умјереним опоравком глобалне економије и економије зоне евра упркос присутним макроекономским, а посебно геополитичким неизвјесностима. Истовремено, одлуке и најаве водећих централних банака, нарочито Европске централне банке („ЕЦБ“) су такође утицале на услове и околности на финансијским тржиштима зоне евра. ЕЦБ је наставила са ублажавањем рестриктивних мјера монетарне политике кроз снижавање кључних каматних стопа у јуну и септембру текуће године, а каматна стопа на новчане депозите је смањена у укупном износу од 50 базних поена у текућем извјештајном периоду.

Инвестирана и реинвестирана средства девизних резерви Централне банке у текућем извјештајном периоду примарно су одредили износе кључних финансијских показатеља Централне банке како слиједи:

Нето страна актива Централне банке износи 1.243.257 хиљада КМ на дан 30. септембар 2024. године,

Укупни капитал Централне банке износи 1.333.401 хиљаду КМ на дан 30. септембар 2024. године и

Нето добит Централне банке износи 326.444 хиљаде КМ за период 1.1. - 30.9.2024. године.

Тренд раста каматних прихода по основу депозита код иностраних банака и дужничких инструмената је настављен и у текућем извјештајном периоду. Каматни приходи по основу депозита код иностраних банака и дужничких инструмената примарно детерминишу укупну нето добит периода.

Током текућег извјештајног периода, Централна банка је дио средстава девизних резерви додатно усмјеравала у портфељ дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, а раст тржишних цијена монетарног злата је повећавао његову фер вриједност. Нето промјене фер вриједности дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит и монетарног злата изnose 95.657 хиљада КМ за текући период извјештавања које су, заједно са оствареном нето добити периода, довеле до укупне свеобухватне добити у износу од 422.101 хиљаде КМ.

У текућем извјештајном периоду Централна банка је започела са активностима из споразума закљученог са Свјетском банком (*енг.* The World Bank), а по основу придруживања Партнерству за савјетовање и управљање резервама (*енг.* Reserve Advisory & Management Partnership - RAMP). На дан 30. септембар 2024. године дио средстава девизних резерви Централне банке је преусмјерен спољном порфељ менаџеру на управљање.

Више информација о промјенама и аналитичким стањима значајних компоненти девизних резерви те одговарајућим износима који су утицали на нето добит периода и капитал Централне банке је објављено у сљедећим напоменама:

Напомена	Назив
7	Депозити код иностраних банака
9	Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит
10	Монетарно злато
17	Нето каматни приходи
26	Капитал

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.7. Услови у окружењу у којима се одвијало пословање Централне банке у периоду 1.1. - 30.9.2024. године (наставак)

Повећање износа монетарне пасиве за текући период извјештавања је примарно резултат нето финансијских ефеката извршених трансакција куповина и продаја КМ са резидентним банкама и за депоненте Централне банке те нето девизних уплата на рачуне резерви у EUR од стране резидентних банака у циљу испуњавања обавезне резерве у складу са захтјевима новог оквира обавезне резерве. Поред тога, резидентне банке су нецикличним интензитетом подизале и враћале КМ новчанице и кованице путем издвојених трезора Централне банке што је довело до кумулативног нето пораста КМ новчаница и кованица у оптицају у односу на 31. децембар 2023. године, уз истовремено нето смањење рачуна резерви резидентних банака.

Све резидентне банке су уредно испуњавале обавезну резерву у складу са законским прописима Централне банке. Од 1. јануара 2024. године Централна банка примјењује нови оквир обавезне резерве за резидентне банке. Нови оквир обавезне резерве прописује обавезу резидентним банкама да издвајају и одржавају обавезну резерву у КМ и EUR валути, на рачунима резерви у КМ и EUR валути. Такође, новим оквиром су дефинисане и стопе накнада по основу средстава обавезних резерви које се обрачунавају и исплаћују резидентним банкама које нису мијењане у текућем периоду извјештавања.

У текућем периоду извјештавања, Централна банка је извршила трансфер дијела нето добити за 2023. годину на рачун институције задужене за буџет Босне и Херцеговине.

Више информација о промјенама и аналитичким стањима компоненти монетарне пасиве те примијењеној политици обавезне резерве Централне банке је објављено у сљедећим напоменама:

Напомена	Назив
13	Новчанице и кованице у оптицају
14	Депозити банака
15	Депозити Владе и осталих јавних институција
17	Нето каматни приходи

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

3. АРАНЖМАН ВАЛУТНОГ ОДБОРА

Законом о Централној банци дефинисано је правило за издавање валуте „валутни одбор“ према којем је Централна банка обавезна да обезбиједи да укупан износ њене монетарне пасиве никада не пређе еквивалентан износ (изражен у КМ) њених нето девизних резерви.

Наредна табела приказује аналитику компоненти поштовања тог правила:

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
Званичне девизне резерве		
Готовина у страним валутама	464.033	455.191
Депозити код иностраних банака	7.201.452	8.326.590
Специјална права вучења у ММФ-у	3.599	2.073
Дужнички инструменти	8.973.826	7.330.551
Монетарно злато	222.136	175.459
УКУПНО	16.865.046	16.289.864
Обавезе према нерезидентима	2.358	2.454
Нето девизне резерве (Званичне девизне резерве умањене за обавезе према нерезидентима)	16.862.688	16.287.410
Монетарна пасива		
Новчанице и кованице у оптицају	8.006.783	7.565.108
Депозити банака	6.809.746	7.083.235
Депозити Владе и осталих јавних институција	802.902	752.898
УКУПНО	15.619.431	15.401.241
НЕТО СТРАНА АКТИВА (Нето девизне резерве умањене за монетарну пасиву)	1.243.257	886.169

Приказани износи свих компоненти валутног одбора представљају њихова књиговодствена стања на датуме извјештавања.

Нето страна актива Централне банке је главни финансијски индикатор постизања и одржавања стабилности домаће валуте у БиХ и њена основна мјера успјешног пословања. Она представља дио званичних девизних резерви које се могу користити само за намјене и потребе одређене Законом о Централној банци.

Нето страна актива је износ који гарантује стабилност домаће валуте, односно монетарну стабилност и апсорбује потенцијалне финансијске ризике који произилазе из управљања званичним девизним резервама. На дан 30. септембар 2024. године финансијско стање нето стране активе износи 1.243.257 хиљада КМ и у потпуности је обезбијеђена стабилност домаће валуте (31. децембар 2023. године: 886.169 хиљада КМ).

Више информација о финансијским ризицима којима је Централна банка била изложена у управљању званичним девизним резервама је објављено у [напомени 5](#).

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

4. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА

Фер вриједност је цијена која би била остварена продајом имовине или плаћена за пренос обавезе у редовној трансакцији између тржишних учесника на датум мјерења, независно од тога да ли је она видљива директно или процијењена неком другом методом вредновања. Приликом процјењивања фер вриједности имовине или обавезе, Централна банка узима у обзир карактеристике имовине или обавезе коју би тржишни учесници узели у обзир приликом процјењивања њихове цијене на датум мјерења.

Процјењене фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза Централне банке су одређене користећи расположиве тржишне информације, уколико их има, и одговарајуће методологије вредновања.

Осим тога, у сврху финансијског извјештавања, мјерење фер вриједности се категорише у Ниво 1, 2 или 3 у зависности од степена расположивости и значаја улазних података за цјелокупно мјерење фер вриједности, што је описано у наставку:

- Ниво 1 улазни подаци су котиране цијене (неприлагођене) за идентичну имовину и обавезе на активним тржиштима којима Централна банка може приступити на датум мјерења;
- Ниво 2 улазни подаци су подаци, осим котираних цијена укључених у ниво 1, који су било директно или индиректно расположиви за имовину и обавезе и
- Ниво 3 улазни подаци су подаци који нису расположиви за имовину или обавезе.

4.1. Финансијска имовина мјерена по фер вриједности

У хиљадама КМ

	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
Финансијска имовина		
<i>Финансијска имовина мјерена по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит</i>		
Дужнички инструменти	7.787.944	6.150.130
Монетарно злато	222.136	175.459
УКУПНО	8.010.080	6.325.589

Финансијска имовина мјерена по фер вриједности припада нивоу 1 мјерења фер вриједности на датуме извјештавања.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

4. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)

4.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе које се не мјере по фер вриједности

У хиљадама КМ

	30. септембар 2024.	
	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност
Финансијска имовина		
<i>Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку:</i>		
Готовина у страним валутама	464.033	464.033
Депозити код иностраних банака	7.201.452	7.201.452
Специјална права вучења у ММФ-у	3.599	3.599
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	1.185.882	1.101.890
Остала финансијска имовина	3.327	3.327
	<hr/>	<hr/>
	8.858.293	8.774.301
<i>Финансијска имовина мјерена по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит – избор трошка стицања:</i>		
Остала улагања	27.813	27.813
	<hr/>	<hr/>
	27.813	27.813
Укупно	<hr/> 8.886.106	<hr/> 8.802.114
Финансијске обавезе		
<i>Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку:</i>		
Новчанице и кованице у оптицају	8.006.783	8.006.783
Депозити банака	6.809.746	6.809.746
Депозити Владе и осталих јавних институција	802.902	802.902
Остале финансијске обавезе	3.200	3.200
	<hr/>	<hr/>
Укупно	15.622.631	15.622.631

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

4. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)

4.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе које се не мјере по фер вриједности (наставак)

У хиљадама КМ

	31. децембар 2023.	
	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност
Финансијска имовина		
<i>Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку:</i>		
Готовина у страним валутама	455.191	455.191
Депозити код иностраних банака	8.326.590	8.326.590
Специјална права вучења у ММФ-у	2.073	2.073
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	1.180.421	1.084.267
Остала финансијска имовина	3.539	3.539
	<hr/>	<hr/>
	9.967.814	9.871.660
<i>Финансијска имовина мјерена по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит – избор трошка стицања:</i>		
Остала улагања	27.813	27.813
	<hr/>	<hr/>
	27.813	27.813
	<hr/>	<hr/>
Укупно	9.995.627	9.899.473
Финансијске обавезе		
<i>Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку:</i>		
Новчанице и кованице у оптицају	7.565.108	7.565.108
Депозити банака	7.083.235	7.083.235
Депозити Владе и осталих јавних институција	752.898	752.898
Остале финансијске обавезе	68.423	68.423
	<hr/>	<hr/>
Укупно	15.469.664	15.469.664

На датуме извјештавања, финансијска имовина и финансијске обавезе које се не мјере по фер вриједности припадају нивоу 2 мјерења фер вриједности, осим дужничких инструмената по амортизованом трошку који припадају нивоу 1 мјерења јер је њихова фер вриједност утврђена истом техником мјерења која се користи за дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

5. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА

Основни финансијски ризици којима се Централна банка излаже у свакодневном пословању су:

- Кредитни ризик,
- Тржишни ризик (каматни ризик, ризик цијене злата и девизни ризик) и
- Ризик ликвидности.

5.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик од неизвршења уговорних обавеза од стране друге уговорне стране или емитента дужничких хартија од вриједности с фиксним приходом, при чему уговорна страна представља субјекта код којег се, у складу с прописима Централне банке, држе или су инвестирана средства девизних резерви.

Управљање кредитним ризиком остварује се путем одабира уговорних страна инвестибилног нивоа кредитног рејтинга, ограничењем рокова, те контролисањем обима и динамике инвестирања. Кредитни рејтинзи представљају основни критеријум за дефинисање ограничења изложености кредитном ризику те се континуирано прате на дневној основи.

За средства која су евидентирана у ванбилансној евиденцији, Централна банка није изложена кредитном ризику, јер сав ризик који евентуално произилази из основа пласмана тих средстава носе уговорно власници средстава (погледати [напомене 29](#) и [30](#)).

5. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

5.1. Кредитни ризик (наставак)

5.1.1. Изложеност кредитном ризику

Сљедећа табела приказује усклађивање између почетног и закључног стања умањења вриједности и резервација за финансијску имовину у периодима извјештавања:

У хиљадама КМ

	2024.				2023.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
1. Депозити код иностраних банака								
На дан 1. јануар	1.657	-	-	1.657	1.850	-	-	1.850
Повећања очекиваних кредитних губитака	7.207	-	-	7.207	10.112	-	-	10.112
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(98)	-	-	(98)	(126)	-	-	(126)
Отпуштања због престанка признавања орочених депозита	(7.398)	-	-	(7.398)	(10.325)	-	-	(10.325)
На дан 30. септембар	1.368	-	-	1.368	1.511	-	-	1.511
2. Специјална права вучења у ММФ-у								
На дан 1. јануар	-	-	-	-	-	-	-	-
Повећања очекиваних кредитних губитака	-	-	-	-	-	-	-	-
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	-	-	-	-	-	-	-	-
На дан 30. септембар	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит								
На дан 1. јануар	904	-	-	904	910	-	-	910
Повећања очекиваних кредитних губитака	741	-	-	741	447	-	-	447
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(35)	-	-	(35)	(19)	-	-	(19)
Отпуштања због доспјелих инструмената	(470)	-	-	(470)	(372)	-	-	(372)
<i>Нето повећања током периода</i>	236	-	-	236	56	-	-	56
Нето отпуштања због продатих инструмената	-	-	-	-	(105)	-	-	(105)
На дан 30. септембар	1.140	-	-	1.140	861	-	-	861

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

5. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

5.1. Кредитни ризик (наставак)

5.1.1. Изложеност кредитном ризику (наставак)

У хиљадама КМ

	2024.				2023.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
4. Дужнички инструменти по амортизованом трошку								
На дан 1. јануар	219	-	-	219	225	-	-	225
Повећања очекиваних кредитних губитака	8	-	-	8	2	-	-	2
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(9)	-	-	(9)	(6)	-	-	(6)
На дан 30. септембар	218	-	-	218	221	-	-	221
5. Остала финансијска имовина								
На дан 1. јануар	6	-	601	607	6	-	601	607
Повећања очекиваних кредитних губитака	4	-	-	4	5	-	-	5
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(5)	-	-	(5)	(6)	-	-	(6)
На дан 30. септембар	5	-	601	606	5	-	601	606
Укупно почетно стање на дан 1. јануар	2.786	-	601	3.387	2.991	-	601	3.592
Укупно нето (отпуштања) очекиваних кредитних губитака	(55)	-	-	(55)	(393)	-	-	(393)
Укупно закључно стање на дан 30. септембар	2.731	-	601	3.332	2.598	-	601	3.199

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

5. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

5.1. Кредитни ризик (наставак)

5.1.2. Концентрација кредитног ризика

а) Максимална изложеност кредитном ризику - Финансијска имовина која је предмет умањења

Сљедећа табела приказује максималну изложеност финансијске имовине Централне банке кредитном ризику на датуме извјештавања, анализирану по класама финансијских инструмената за које се очекивани кредитни губици рачунају и признају:

У хиљадама КМ Класе финансијских инструмената	30. септембар 2024.				31. децембар 2023.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
Готовина у страним валутама								
Бруто књиговодствена вриједност	464.033	-	-	464.033	455.191	-	-	455.191
Умањење вриједности	-	-	-	-	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	464.033	-	-	464.033	455.191	-	-	455.191
Депозити код иностраних банака								
Бруто књиговодствена вриједност	7.202.820	-	-	7.202.820	8.328.247	-	-	8.328.247
Умањење вриједности	(1.368)	-	-	(1.368)	(1.657)	-	-	(1.657)
Књиговодствена вриједност	7.201.452	-	-	7.201.452	8.326.590	-	-	8.326.590
Специјална права вучења у ММФ-у								
Бруто књиговодствена вриједност	3.599	-	-	3.599	2.073	-	-	2.073
Умањење вриједности	-	-	-	-	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	3.599	-	-	3.599	2.073	-	-	2.073
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит								
Бруто књиговодствена вриједност	7.787.944	-	-	7.787.944	6.150.130	-	-	6.150.130
Резервације за очекиване кредитне губитке (признате у осталој свеобухватној добити)	1.140	-	-	1.140	904	-	-	904
Бруто књиговодствена вриједност	7.787.944	-	-	7.787.944	6.150.130	-	-	6.150.130

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

5. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

5.1. Кредитни ризик (наставак)

5.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.				31. децембар 2023.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
Класе финансијских инструмената								
Дужнички инструменти по амортизованом трошку								
Бруто књиговодствена вриједност	1.186.100	-	-	1.186.100	1.180.640	-	-	1.180.640
Умањење вриједности	(218)	-	-	(218)	(219)	-	-	(219)
Књиговодствена вриједност	1.185.882	-	-	1.185.882	1.180.421	-	-	1.180.421
Остала финансијска имовина								
Бруто књиговодствена вриједност	3.332	-	601	3.933	3.545	-	601	4.146
Умањење вриједности	(5)	-	(601)	(606)	(6)	-	(601)	(607)
Књиговодствена вриједност	3.327	-	-	3.327	3.539	-	-	3.539

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

5. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

5.1. Кредитни ризик (наставак)

5.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

б) Максимална изложеност кредитном ризику - Финансијска имовина која није предмет умањења

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
Књиговодствена вриједност		
Монетарно злато	222.136	175.459
Остала улагања	27.813	27.813
УКУПНО	249.949	203.272

Концентрација према кредитном рејтингу

Сљедеће табеле приказују анализу концентрације депозита код иностраних банака, дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит и дужничких инструмената по амортизованом трошку Централне банке према композитном кредитном рејтингу уговорне стране на датуме извјештавања:

Депозити код иностраних банака

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
Кредитни рејтинг		
AAA	3.849.111	3.914.210
AA+	563	431
AA	2.833	836.324
AA-	1.554.995	806.995
A+	836.013	-
A	846.185	2.224.953
A-	-	-
П ¹	113.120	545.334
BBB+	-	-
BBB	-	-
BBB-	-	-
Укупно	7.202.820	8.328.247
Умањење вриједности	(1.368)	(1.657)
УКУПНО	7.201.452	8.326.590

¹ Међународне институције (енг. International institutions)

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

5. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

5.1. Кредитни ризик (наставак)

5.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит

У хиљадама КМ

Кредитни рејтинг	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
AAA	2.110.494	2.015.799
AA+	1.458.794	653.467
AA	60.977	1.578.434
AA-	2.742.941	723.414
A+	-	-
A	130.415	37.616
A-	761.671	683.479
BBB+	-	-
BBB	522.652	457.921
BBB-	-	-
УКУПНО	7.787.944²	6.150.130

Дужнички инструменти по амортизованом трошку

У хиљадама КМ

Кредитни рејтинг	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
AAA	142.367	141.871
AA+	284.243	283.696
AA	55.282	221.715
AA-	315.482	146.741
A+	-	-
A	41.182	41.528
A-	192.589	191.383
BBB+	-	-
BBB	154.955	153.706
BBB-	-	-
Укупно	1.186.100	1.180.640
Умањење вриједности	(218)	(219)
УКУПНО	1.185.882	1.180.421

² Резервације за очекиване кредитне губитке не умањују бруто књиговодствену вриједност дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

5. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

5.2. Тржишни ризик

Тржишни ризик је ризик од промјене тржишне вриједности финансијске имовине и инструмената усљед промјене услова на финансијским тржиштима.

У сврху квантификације ефеката тржишног ризика на вриједност девизних резерви Централна банка користи концепт „вриједности под ризиком“ (VaR - Value at Risk). Вриједност VaR за тржишни ризик се израчунава аналитичком (параметарском) методом, на основу средње вриједности добитка/губитка или стопе приноса посматраног портфеља и стандардне девијације посматраних података. Централна банка при обрачунау VaR примјењује ниво поузданости од 99% за временски интервал од десет дана. За израчунавање вриједности VaR-а портфеља девизних резерви Централне банке узимају се у обзир све позиције у портфељу девизних резерви које су изложене тржишним ризицима (каматном ризику, ризику промјене еурске цијене монетарног злата и девизном ризику).

На дан 30. септембар 2024. године, вриједности под ризиком девизних резерви Централне банке која укључује промјене цијена финансијских инструмената и промјене девизних курсева у односу на КМ износи 42.801 хиљаду КМ (31. децембар 2023. године: 29.493 хиљаде КМ), а што представља еквивалент 0,25% укупне финансијске имовине (31. децембар 2023. године: 0,18% укупне финансијске имовине).

Вриједност под ризиком (VaR) на дан 30. септембар 2024. године је за 45% виша од вриједности на дан 31. децембар 2023. године. На повећање вриједности VaR је највише утицало повећање изложености портфеља девизних резерви Централне банке каматном ризику и повећање осјетљивости портфеља дужничких инструмената на промјене тржишних приноса. Вриједност дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит на дан 30. септембар 2024. године је за 27% виша од њихове вриједности на дан 31. децембар 2023. године, а њихово просјечно модификовано трајање, као мјера осјетљивости на промјене тржишних приноса, повећано је на 1,21 годину са 0,97 година. Осим тога, повећању вриједности VaR допринијела је и промјенљивост тржишне цијене злата изражене у EUR, као и повећана изложеност у USD усљед трансфера једног дијела девизних резерви који је повјерен спољном портфељу менаџеру на управљање.

Вриједности VaR на извјештајне датуме дате су у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
Каматни ризик	28.524	21.641
Ризик промјене еурске цијене монетарног злата	10.597	7.477
Девизни ризик	3.680	375
Укупно VaR	42.801	29.493

5.2.1. Каматни ризик

Каматни ризик је ризик промјене тржишне вриједности финансијске имовине усљед неповољних кретања каматних стопа.

Каматним ризиком се управља прописивањем циљаног модификованог трајања инвестираних девизних резерви, праћењем вриједности под ризиком, те одабиром одговарајућег тржишног индекса који, уз неопходна прилагођавања, представља референтни портфељ (бенчмарк) и прописивањем максималног износа дозвољеног одступања поврата портфеља од поврата њему одговарајућег бенчмарка (грешка праћења).

Циљано модификовано трајање се одговарајућим прописима Централне банке скраћује или продужава, у зависности од актуелне структуре портфеља девизних резерви, актуелних тржишних услова и доступних очекивања и прогноза, а у складу са стратешким опредјељењем да је максималан дозвољени рок инвестирања дужничких инструмената са фиксним приходом десет година, а максималан дозвољени рок инвестирања депозита код иностраних банака је једна година.

Према прописима важећим на датуме извјештавања, циљано модификовано трајање укупног портфеља девизних резерви износи 1,10 година, уз дозвољена одступања +/- 0,40 година, док циљано модификовано трајање портфеља дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит са преосталим роком до доспијећа дужим од годину дана износи 2,00 година уз дозвољена одступања +/- 0,30 година.

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

5. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

5.2. Тржишни ризик (наставак)

5.2.1. Каматни ризик (наставак)

Централна банка као основну мјеру изложености каматном ризику користи модификовано трајање дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Модификовано трајање је мјера осјетљивости цијене финансијског инструмента на промјену каматне стопе, односно тржишног приноса дужничког инструмента. Модификовано трајање се изражава као број година и што је трајање дуже, већи је и каматни ризик. Модификовано трајање портфеља се израчунава као пондерисани просјек доспијећа новчаних токова појединачних финансијских инструмената у портфељу, при чему је пондер садашња вриједност новчаног тока. Модификовано трајање портфеља дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит износи 1,21 годину на дан 30. септембар 2024. године (31. децембар 2023. године износи: 0,97 година).

Кретање приноса на државне обвезнице зоне евра карактерише благи раст приноса у првој половини текуће године (50-60 базних поена) у односу на крај 2023. године, док је у трећем кварталу примјетан тренд пада приноса (80-90 базних поена) као резултат корекције тржишних очекивања након снижавања кључних каматних стопа од стране ЕЦБ и Система федералних резерви (*енг.* Fed – The Federal Reserve System).

Управни савјет ЕЦБ је смањио све три кључне каматне стопе у јуну 2024. године за по 25 базних поена, а у септембру је, на основу нове процјене будућих инфлаторних кретања, динамике базне инфлације и јачине трансмисије монетарне политике, одлучио да за 25 базних поена смањи каматну стопу на новчане депозите (*енг.* Deposit facility rate) путем које управља монетарном политиком. На тај начин је додатно ублажена рестриктивност монетарне политике.

Управни савјет ЕЦБ је у образложењу своје одлуке нагласио како се одлучно залаже за скори повратак инфлације у зони евра на њен средњорочни циљани ниво од 2%. Кључне каматне стопе остаће довољно рестриктивне онолико дуго колико буде потребно за постизање тог циља. При одређивању одговарајућег нивоа рестриктивности и трајања рестриктивне монетарне политике, Управни савјет се не опредјељује унапријед за одређену динамику промјене стопа, него ће на сваком састанку наставити да примјењује приступ који се заснива на најскоријим доступним подацима. Наиме, одлуке Управног савјета ЕЦБ о каматним стопама ће зависити о процјени будућих инфлаторних кретања на основу најскоријих макроекономских и финансијских података, те динамици базне инфлације и јачини трансмисије монетарне политике.

Од 18. септембра 2024. године, ЕЦБ примјењује измјењени оперативни оквир за провођење монетарне политике који подразумијева да ће разлика између нивоа каматне стопе на новчане депозите (*енг.* Deposit facility rate), тренутно 3,50%, и каматне стопе за главне операције рефинансирања (*енг.* Main refinancing operations rate), тренутно 3,65%, износити 15 базних поена, умјесто досадашње разлике од 25 базних поена. Разлика између каматне стопе за могућност посуђивања (*енг.* Marginal lending facility rate), тренутно 3,90%, и каматне стопе за главне операције рефинансирања (*енг.* Main refinancing operations rate), тренутно 3,65%, се неће мијењати и остат ће 25 базних поена.

Fed је у септембру текуће године такође смањио циљани распон (*енг.* Target range) за кључну каматну стопу за 50 базних поена (на ниво 4,75% - 5%), а усљед повољних кретања економских индикатора у САД, односно приближавању инфлације циљаном нивоу од 2% и повољним трендовима на америчком тржишту рада.

Крива приноса државних обвезница на финансијском тржишту зоне евра је и даље инверзна у текућем извјештајном периоду, односно приноси су високи на краћем крају криве, док су приноси државних обвезница дужих преосталих рочности до доспијећа и даље нижи од краткорочних тржишних приноса и краткорочних каматних стопа на финансијском тржишту зоне евра.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

5. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

5.1. Тржишни ризик (наставак)

5.2.1. Каматни ризик (наставак)

Сљедеће табеле приказују изложеност Централне банке каматном ризику на датуме извјештавања, по књиговодственој вриједности инструмената, категоризоване (разврстане у разреде рочности) према критеријуму датума поновног одређивања каматних стопа у складу са уговорним аранжманима (уговорни новчани токови, као нпр. исплате купона) или датумом доспијећа инструмената. У складу с тим, критеријум за разврставање инструмената у разреде рочности за купонске дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит је датум доспијећа прве наредне исплате купона, док се дисконтни дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, те дужнички инструменти по амортизованом трошку и депозити код иностраних банака разврставају у разреде рочности према датуму доспијећа инструмента:

30. септембар 2024.

У хиљадама КМ	До 3	Од 3	Од 1	Преко 3	Бескаматно	Укупно
	мјесеца	до 12	до 3			
Готовина у страним валутама	-	-	-	-	464.033	464.033
Депозити код иностраних банака	6.342.442	838.369	-	-	20.641	7.201.452
Специјална права вучења у ММФ-у	3.573	-	-	-	26	3.599
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	1.781.400	5.983.661	-	-	22.883	7.787.944
Монетарно злато	-	-	-	-	222.136	222.136
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	58.592	58.667	230.770	835.406	2.447	1.185.882
Остала финансијска имовина	-	-	-	-	3.327	3.327
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно финансијска имовина	8.186.007	6.880.697	230.770	835.406	763.306	16.896.186
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	-	8.006.783	8.006.783
Депозити банака	6.808.864	-	-	-	882	6.809.746
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	-	802.902	802.902
Остале финансијске обавезе	-	-	-	-	3.200	3.200
Укупно финансијске обавезе	6.808.864	-	-	-	8.813.767	15.622.631
КАМАТНА НЕУСКЛАЂЕНОСТ	1.377.143	6.880.697	230.770	835.406	(8.050.461)	1.273.555

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

5. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

5.2. Тржишни ризик (наставак)

5.2.1. Каматни ризик (наставак)

31. децембар 2023.

У хиљадама КМ	До 3	Од 3	Од 1	Преко 3	Бескаматно	Укупно
	мјесеца	до 12	до 3			
Готовина у страним валутама	-	-	-	-	455.191	455.191
Депозити код иностраних банака	7.465.786	824.722	-	-	36.082	8.326.590
Специјална права вучења у ММФ-у	2.053	-	-	-	20	2.073
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	1.321.372	4.827.264	-	-	1.494	6.150.130
Монетарно злато	-	-	-	-	175.459	175.459
Дужнички инструменти по амортизованом трошку	-	58.271	153.916	965.658	2.576	1.180.421
Остала финансијска имовина	-	-	-	-	3.539	3.539
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно финансијска имовина	8.789.211	5.710.257	153.916	965.658	702.174	16.321.216
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	-	7.565.108	7.565.108
Депозити банака	7.082.560	-	-	-	675	7.083.235
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	-	752.898	752.898
Остале финансијске обавезе	-	-	-	-	68.423	68.423
Укупно финансијске обавезе	7.082.560	-	-	-	8.387.104	15.469.664
КАМАТНА НЕУСКЛАЂЕНОСТ	1.706.651	5.710.257	153.916	965.658	(7.684.930)	851.552

Анализа осјетљивости базирана на сценаријима предефинисаних промјена тржишних приноса

У сврху квантификације ефеката изложености девизних резерви каматном ризику, као допуноу VaR анализе, користи се стрес тест (анализа осјетљивости) који на бази модификованог трајања портфеља дужничких инструмената предвиђа могући ефекат промјене каматних стопа (тржишних приноса) на финансијску имовину Централне банке.

За Централну банку је најважнији сценарио могући неочекивани скок каматних стопа (пад тржишних цијена дужничких инструмената), тако да се израчунава утицај на финансијску имовину у случају пораста каматних стопа (помјерања криве приноса на евро обвезнице на горе) према претпостављеном сценарију (предефинисани пораст).

Анализа осјетљивости на каматни ризик базирана на сценаријима предефинисаних промјена тржишних приноса (каматних стопа) изражених у базним поенима (б.п.) показује који су ефекти промјене нивоа криве приноса обвезница у зони евра (крива приноса на евро обвезнице) на вриједност финансијске имовине банке на извјештајне датуме.

Ефекти промјене нивоа криве приноса на евро обвезнице представљају пад тржишних вриједности дужничких инструмената за предефинисане порасте каматних стопа за 1, 50, 100 или 200 базних поена. Ова анализа претпоставља да су све остале варијабле непромијењене на посматране извјештајне датуме.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

5. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

5.2. Тржишни ризик (наставак)

5.2.1. Каматни ризик (наставак)

Анализа осјетљивости - сценарији претпостављених промјена тржишних приноса за 30. септембар 2024.

Промјена тржишних приноса	+/- 1 б.п.	+/- 50 б.п.	+/- 100 б.п.	+/- 200 б.п.
Промјена финансијске имовине (у хиљадама КМ)	(945)/945	(47.265)/47.265	(94.529)/94.529	(189.059)/189.059

Анализа осјетљивости - сценарији претпостављених промјена тржишних приноса за 31. децембар 2023.

Промјена тржишних приноса	+/- 1 б.п.	+/- 50 б.п.	+/- 100 б.п.	+/- 200 б.п.
Промјена финансијске имовине (у хиљадама КМ)	(595)/595	(29.739)/29.739	(59.478)/59.478	(118.957)/118.957

У случају сценарија помјерања криве приноса на евро обвезнице на горе за 1 б.п. (0,01%), финансијска имовина Централне банке би на дан 30. септембар 2024. године била смањена за 945 хиљада КМ (на 31. децембар 2023. године: 595 хиљада КМ).

У случају сценарија помјерања криве приноса на евро обвезнице на доље за 1 б.п. (0,01%), финансијска имовина Централне банке би на дан 30. септембар 2024. године била већа за 945 хиљада КМ (на 31. децембар 2023. године: 595 хиљада КМ).

Ефекти на вриједност финансијске имовине у случају сценарија већих помјерања (+/- 50 б.п., +/- 100 б.п., или +/- 200 б.п.) криве приноса на евро обвезнице, били би пропорционални ефектима промјене вриједности финансијске имовине узрокованим наведеним помјерањима криве приноса за +/- 1 б.п (+/- 0,01%).

5.2.2. Девизни ризик

Девизни ризик је ризик промјене вриједности девизне имовине и обавеза усљед промјене девизног курса. Централна банка је изложена девизном ризику кроз трансакције у страним валутама. Управљање девизним ризиком проводи се првенствено кроз усклађивање валутне структуре имовине и обавеза Централне банке, као и постављањем квантитативних ограничења за изложеност девизном ризику.

Управљање и контролу девизног ризика Централна банка обезбјеђује строгим поштовањем одредби Закона о Централној банци и интерним актима Централне банке.

Највећи дио званичних девизних резерви држи се у EUR, а максималан износ који се може држати у другим конвертибилним валутама осим EUR не може бити већи од 50% од укупног износа несмањеног капитала и резерви Централне банке. Више информација о компонентама званичних девизних резерви које се држе у другим конвертибилним валутама осим EUR је објављено у [напоменама 7 и 8](#).

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

5. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

5.3. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности се односи на могуће потешкоће у брзој ликвидацији дијела имовине, што је могуће у ситуацији у којој су тржишни услови неповољни и такође, када дође до непожељног кретања цијена. Ликвидност портфеља девизних резерви је обезбјеђена држањем довољног износа ликвидних инструмената у портфељу.

С обзиром на обавезу гарантовања конвертибилности КМ, дневна ликвидност мора бити обезбијеђена рочном усклађеношћу девизних резерви Централне банке.

Рочност финансијских обавеза Централне банке на датуме извјештавања приказана је у табелама у наставку на основу преосталог уговорног доспијећа од датума извјештавања:

30. септембар 2024.

У хиљадама КМ	До 3	Од 3	Од 1	Преко 3	Без	Укупно
	мјесеца	до 12	до 3		одређеног	
Новчанице и кованице у оптицају	8.006.783	-	-	-	-	8.006.783
Депозити банака	6.809.746	-	-	-	-	6.809.746
Депозити Владе и осталих јавних институција	802.902	-	-	-	-	802.902
Остале финансијске обавезе	3.200	-	-	-	-	3.200
УКУПНО ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	15.622.631	-	-	-	-	15.622.631

31. децембар 2023.

У хиљадама КМ	До 3	Од 3	Од 1	Преко 3	Без	Укупно
	мјесеца	до 12	до 3		одређеног	
Новчанице и кованице у оптицају	7.565.108	-	-	-	-	7.565.108
Депозити банака	7.083.235	-	-	-	-	7.083.235
Депозити Владе и осталих јавних институција	752.898	-	-	-	-	752.898
Остале финансијске обавезе	4.104	64.319	-	-	-	68.423
УКУПНО ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	15.405.345	64.319	-	-	-	15.469.664

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

6. ГОТОВИНА У СТРАНИМ ВАЛУТАМА

Наредна табела приказује стања готовине у страним валутама са аналитичким приказом по валути држања:

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
Готовина у страним валутама:		
EUR	464.033	455.191
УКУПНО	464.033	455.191

За потребе извјештавања о новчаним токовима, готовина у страним валутама је укључена у новац и новчане еквиваленте ([напомена 27](#)).

7. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА

Депозити код иностраних банака представљају инвестирана средства девизних резерви Централне банке која се држе на рачунима иностраних банака и међународних финансијских институција.

За потребе извјештавања о новчаним токовима, девизни депозити по виђењу и девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања, су укључени у новац и новчане еквиваленте. Наредна табела приказује анализу депозита код иностраних банака за потребе извјештавања о новчаним токовима:

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
Депозити по виђењу	1.999.107	1.811.641
Орочени депозити до 3 мјесеца или краће од датума стицања	3.771.993	4.744.565
Умањење вриједности	(1.173)	(1.486)
Укључено у новац и новчане еквиваленте (напомена 27)	5.769.927	6.554.720
Орочени депозити преко 3 мјесеца од датума стицања	1.431.720	1.772.041
Умањење вриједности	(195)	(171)
Укупно	1.431.525	1.771.870
УКУПНО	7.201.452	8.326.590

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

7. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Наредна табела приказује стања орочених депозита и депозита по виђењу са аналитичким приказом по валути држања:

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
Орочени депозити:		
EUR	5.116.947	6.512.976
USD	86.766	3.630
	5.203.713	6.516.606
Умањење вриједности	(1.226)	(1.520)
Укупно	5.202.487	6.515.086
Депозити по виђењу:		
EUR	1.985.527	1.802.057
CHF	5.899	4.325
USD	5.578	3.199
GBP	2.103	2.060
	1.999.107	1.811.641
Умањење вриједности	(142)	(137)
Укупно	1.998.965	1.811.504
УКУПНО	7.201.452	8.326.590

Депозити код иностраних банака укључују нето обрачунату камату у износу од 20.641 хиљаде КМ на дан 30. септембар 2024. године (31. децембар 2023. године: Укључивали су нето обрачунату камату у износу од 36.082 хиљаде КМ).

На дан 30. септембар 2024. године, депозити код иностраних банака укључују износ од 576.377 хиљада КМ који је повјерен спољном портфељу менаџеру на управљање ([напомена 2.7.](#)).

Наредна табела приказује анализу орочених депозита код иностраних банака, према преосталој уговореној рочности у односу на датуме извјештавања:

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
До мјесец дана	3.572.593	3.983.673
Од једног до два мјесеца	240.665	960.845
Од два до три мјесеца	546.125	738.995
Од три до четири мјесеца	296.689	298.167
Од четири до дванаест мјесеци	547.641	534.926
Укупно	5.203.713	6.516.606
Умањење вриједности	(1.226)	(1.520)
УКУПНО	5.202.487	6.515.086

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

7. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Анализа депозита код иностраних банака према врсти финансијске институције у којој су средства инвестирана дата је сљедећом табелом:

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
Иностране комерцијалне банке		
Орочени депозити	2.481.890	2.739.866
Преконоћни депозити	1.457.803	1.199.902
Депозити по виђењу	8.006	4.506
	3.947.699	3.944.274
Иностране централне банке		
Орочени депозити	1.161.586	2.038.953
Преконоћни депозити	-	-
Депозити по виђењу	1.980.415	1.799.686
	3.142.001	3.838.639
Међународне финансијске институције		
Орочени депозити	102.434	537.885
Преконоћни депозити	-	-
Депозити по виђењу	10.686	7.449
	113.120	545.334
Укупно	7.202.820	8.328.247
Умањење вриједности (напомена 5.1.1.)	(1.368)	(1.657)
УКУПНО	7.201.452	8.326.590

Више информација о распону композитног кредитног рејтинга и концентрацији кредитног ризика Централне банке за депозите код иностраних банака на датуме извјештавања је објављено у [напомени 5.1.2.](#)

Депозити код иностраних банака, анализирани према земљи у којој су средства инвестирана, су приказани сљедећом табелом:

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
Швајцарска	2.180.205	2.264.654
Њемачка	1.723.930	1.052.667
Француска	1.360.170	1.960.734
Луксембург	799.506	1.855.256
Велика Британија	754.246	1.096.037
Низоземска	294.600	98.468
САД	87.329	431
Белгија	2.834	-
Укупно	7.202.820	8.328.247
Умањење вриједности	(1.368)	(1.657)
УКУПНО	7.201.452	8.326.590

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

8. СПЕЦИЈАЛНА ПРАВА ВУЧЕЊА У ММФ-у

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
Рачун специјалних права вучења у ММФ-у	3.573	2.053
Обрачуната камата	26	20
Укупно	3.599	2.073
Умањење вриједности	-	-
УКУПНО	3.599	2.073

За потребе извјештавања о новчаним токовима, специјална права вучења у ММФ-у су укључена у новац и новчане еквиваленте ([напомена 27](#)).

9. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит представљају средства девизних резерви Централне банке која су инвестирана у ликвидне државне владине обвезнице земаља зоне евра. Портфељ ових дужничких инструмената се састоји од краткорочних и дугорочних обвезница влада са фиксном каматном стопом. Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит су деноминирани у EUR валути.

Структура улагања дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит је приказана сљедећом табелом:

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
Купонски дужнички инструменти	6.004.814	4.476.401
Обрачуната камата на купонске дужничке инструменте	42.332	29.919
Укупно	6.047.146	4.506.320
Дисконтни дужнички инструменти	1.760.247	1.672.235
Обрачунати (дисконт) на дисконтне дужничке инструменте	(19.449)	(28.425)
Укупно	1.740.798	1.643.810
УКУПНО	7.787.944	6.150.130

На дан 30. септембар 2024. године резервације за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит износе 1.140 хиљада КМ (31. децембар 2023. године: 904 хиљаде КМ). Током извјештајног периода, нето повећања по основу резервација за очекиване кредитне губитке, призната у добит или губитак периода, износе 236 хиљада КМ (1.1. - 30.9.2023. године: Нето повећања у износу од 56 хиљада КМ). Више информација о овим промјенама у извјештајним периодима је објављено у [напоменама 5.1.1.](#) и [21.](#)

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

9. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ (НАСТАВАК)

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, анализирани према земљи у којој су средства инвестирана, су приказани сљедећом табелом:

	30. септембар 2024.		31. децембар 2023.	
	У хиљадама КМ	%	У хиљадама КМ	%
Француска	1.960.921	25,18	1.578.434	25,67
Њемачка	1.442.331	18,52	1.842.371	29,96
Белгија	782.020	10,04	683.296	11,11
Шпанија	761.671	9,78	683.479	11,11
Аустрија	751.949	9,66	303.826	4,94
Финска	706.845	9,08	349.641	5,69
Низоземска	582.561	7,48	173.428	2,82
Италија	522.652	6,71	457.921	7,45
Словачка	130.415	1,67	37.616	0,60
Луксембург	85.602	1,10	-	-
Ирска	60.977	0,78	40.118	0,65
УКУПНО	7.787.944	100,00	6.150.130	100,00

Промјене по основу дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит током извјештајних периода су приказане у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	1.7. - 30.9.		1.1. - 30.9.	
	2024.	2023.	2024.	2023.
На дан	7.749.597	5.625.960	6.150.130	5.887.589
Куповине током периода	1.152.639	2.652.599	4.942.983	3.651.512
Продаје током периода	-	(987.892)	-	(987.892)
Приходи од камата признати током периода (напомена 17)	58.640	21.322	160.965	32.812
Ефекти негативних каматних стопа признати током периода (напомена 17)	-	(880)	-	(4.427)
Доспијећа дужничких инструмената	(1.215.353)	(1.511.925)	(3.450.011)	(2.807.755)
Доспијећа купона	(28.919)	(4.177)	(64.874)	(21.882)
Нето нерелизована промјена у фер вриједности током периода	71.338	20.844	48.744	65.893
Трансакциони трошкови	2	3	7	4
На дан	7.787.944	5.815.854	7.787.944	5.815.854

Више информација о распону композитног кредитног рејтинга и концентрацији кредитног ризика Централне банке за дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит на датуме извјештавања је објављено у [напомени 5.1.2.](#)

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

9. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ (НАСТАВАК)

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, анализирани по њиховом преосталом уговореном доспијећу у односу на датуме извјештавања, су приказани у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
До 3 мјесеца	951.093	716.892
Од 3 до 12 мјесеци	3.173.069	2.943.406
Од 1 до 3 године	3.179.333	2.414.490
Преко 3 године	484.449	75.342
УКУПНО	7.787.944	6.150.130

10. МОНЕТАРНО ЗЛАТО

На датуме извјештавања, вриједности улазних података за израчун фер вриједности монетарног злата су дати сљедећом табелом:

На дан	Количина унци	Цијена једне унце у КМ	Фер вриједност монетарног злата у хиљадама КМ
30. септембар 2024.	48.000	4.627,83	222.136
31. децембар 2023.	48.000	3.655,40	175.459
30. септембар 2023.	48.000	3.420,04	164.162

Промјене по основу монетарног злата у извјештајним периодима приказане су у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	1.7. - 30.9. 2024.	1.7. - 30.9. 2023.	1.1. - 30.9. 2024.	За период 1.1. - 30.9. 2023.
На дан	203.806	165.177	175.459	160.040
Нето нереализована промјена у фер вриједности током периода	18.330	(1.015)	46.677	4.122
На дан	222.136	164.162	222.136	164.162

11. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО АМОРТИЗОВАНОМ ТРОШКУ

Дужнички инструменти по амортизованом трошку представљају средства девизних резерви Централне банке која су инвестирана у ликвидне државне владине обвезнице земаља зоне евра са намјером држања до њиховог доспијећа. На датум извјештавања, овај портфељ се састоји од краткорочних и дугорочних купонских обвезница влада са фиксном каматном стопом. Дужнички инструменти по амортизованом трошку су деноминирани у EUR валути.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

11. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ ПО АМОРТИЗОВАНОМ ТРОШКУ (НАСТАВАК)

Структура улагања дужничких инструмената по амортизованом трошку је приказана сљедећом табелом:

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
Купонски дужнички инструменти	1.183.653	1.178.064
Обрачуната камата на купонске дужничке инструменте	2.447	2.576
Укупно	1.186.100	1.180.640
Умањење вриједности	(218)	(219)
УКУПНО	1.185.882	1.180.421

Више информација о распону композитног кредитног рејтинга и концентрацији кредитног ризика Централне банке за дужничке инструменте по амортизованом трошку на датуме извјештавања је објављено у [напомени 5.1.2.](#)

Дужнички инструменти по амортизованом трошку, анализирани по њиховом преосталом уговорном доспијећу у односу на датуме извјештавања, су приказани у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
До 3 мјесеца	58.939	-
Од 3 до 12 мјесеци	58.745	58.406
Од 1 до 3 године	230.846	154.187
Преко 3 године	837.570	968.047
Укупно	1.186.100	1.180.640
Умањење вриједности	(218)	(219)
УКУПНО	1.185.882	1.180.421

На датум извјештавања, дужнички инструменти по амортизованом трошку, анализирани према земљи у којој су средства инвестирана, приближно одговарају износима објављеним у посљедњим годишњим финансијским извјештајима јер Централна банка није инвестирала средства девизних резерви у овај портфељ у текућем извјештајном периоду.

12. ОСТАЛА ИМОВИНА

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
Бруто књиговодствена вриједност остале финансијске имовине	3.933	4.146
Умањење вриједности	(606)	(607)
Остала финансијска имовина	3.327	3.539
Остала нефинансијска имовина	14.716	13.845
УКУПНО	18.043	17.384

На датуме извјештавања, остала нефинансијска имовина се највећим дијелом односи на унапријед плаћене трошкове за производњу новчаница и кованица у износу од 12.116 хиљада КМ (31. децембар 2023: 11.062 хиљаде КМ).

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

13. НОВЧАНИЦЕ И КОВАНИЦЕ У ОПТИЦАЈУ

Износи новчаница и кованица у оптицају су приказани у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
Новчанице у оптицају	7.722.112	7.300.012
Кованице у оптицају	284.671	265.096
УКУПНО	8.006.783	7.565.108

Промјене по основу новчаница и кованица у оптицају током извјештајних периода су приказане у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	1.7. - 30.9. 2024.	1.7. - 30.9. 2023.	1.1. - 30.9. 2024.	За период 1.1. - 30.9. 2023.
Новчанице и кованице у оптицају на дан	7.823.643	7.571.373	7.565.108	7.436.097
Нето повећање вриједности новчаница и кованица у оптицају током периода	183.140	105.783	441.675	241.059
Новчанице и кованице у оптицају на дан	8.006.783	7.677.156	8.006.783	7.677.156

14. ДЕПОЗИТИ БАНАКА

Структура депозита банака приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
Депозити резидентних банака:		
- КМ	6.520.445	7.082.560
- EUR	288.419	-
	6.808.864	7.082.560
Рачуни резерви организационих јединица Централне банке	849	642
Посебни депозити резидентних банака - блокирана средства	33	33
УКУПНО	6.809.746	7.083.235

Од 1. јануара 2024. године у примјени је нови оквир обавезне резерве за резидентне банке. Нови оквир обавезне резерве прописује обавезу резидентним банкама да издвајају и одржавају обавезну резерву у КМ и EUR валути, на рачунима резерви у КМ и у EUR валути. Обавезна резерва се обрачунава као обавезна резерва у КМ на основицу у домаћој валути и обавезна резерва у EUR на девизну основицу примјењујући јединствену стопу од 10% по свим основицама. Одржавање обавезне резерве у EUR се врши издвајањем износа од 5% вриједности обрачунате обавезне резерве у EUR валути на рачуну резерви у EUR, док се износ од 95% обрачунате обавезне резерве у EUR издваја и одржава у КМ протувриједности на рачуну резерви у КМ. Више информација о политици накнада Централне банке по основу инструмента обавезне резерве је објављено у [напомени 17](#).

Депозити резидентних банака укључују обрачунату накнаду по основу политике обавезне резерве у износу од 1.219 хиљада КМ на дан 30. септембар 2024. године (31. децембар 2023. године: Укључивали су обрачунату накнаду у износу од 1.181 хиљаде КМ).

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

15. ДЕПОЗИТИ ВЛАДЕ И ОСТАЛИХ ЈАВНИХ ИНСТИТУЦИЈА

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
Буџетски депозити институција БиХ	712.754	633.891
Депозити осталих домаћих влада и владиних институција	76.735	85.101
Депозити осталих јавних институција	13.394	16.887
Депозитни рачун по трансакцијама ММФ-а	19	17.019
УКУПНО	802.902	752.898

16. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
Остале финансијске обавезе	3.200	68.423
Остале нефинансијске обавезе	236	246
УКУПНО	3.436	68.669

На дан 31. децембар 2023. године остале финансијске обавезе су се највећим дијелом односиле на обавезе за распојелу дијела добити у буџет БиХ у износу од 64.319 хиљада КМ. Централна банка је извршила трансфер ових средстава на одговарајући депозитни рачун Министарства финансија и трезора БиХ 8. априла 2024. године.

17. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ

У хиљадама КМ	1.7. - 30.9. 2024.	1.7. - 30.9. 2023.	1.1. - 30.9. 2024.	За период 1.1. - 30.9. 2023.
Каматни приходи по основу:				
Депозита код иностраних банака (напомена 7)	56.864	71.035	180.448	173.005
Дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (напомена 9)	58.640	21.322	160.965	32.812
Дужничких инструмената по амортизованом трошку (напомена 11)	3.024	3.005	8.990	8.901
Специјалних права вучења у ММФ-у	60	62	180	133
Укупно	118.588	95.424	350.583	214.851
Каматни расходи по основу:				
Депозита резидентних банака	(3.706)	(3.420)	(10.776)	(6.352)
Ефеката негативних каматних стопа на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (напомена 9)	-	(880)	-	(4.427)
Укупно	(3.706)	(4.300)	(10.776)	(10.779)
Нето каматни приходи	114.882	91.124	339.807	204.072

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

17. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ (НАСТАВАК)

Укупни каматни и сродни приходи и расходи, анализирани по класама каматоносних финансијских инструмената, су приказани у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	За период			
	1.7. - 30.9. 2024.	1.7. - 30.9. 2023.	1.1. - 30.9. 2024.	1.1. - 30.9. 2023.
1. Финансијска имовина по амортизованом трошку				
<i>Каматни приходи по основу:</i>				
Депозита код иностраних банака	56.864	71.035	180.448	173.005
Дужничких инструмената по амортизованом трошку	3.024	3.005	8.990	8.901
Специјалних права вучења у ММФ-у	60	62	180	133
Укупно	59.948	74.102	189.618	182.039
2. Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит				
Каматни приходи	58.640	21.322	160.965	32.812
Ефекти негативних каматних стопа	-	(880)	-	(4.427)
Укупно	58.640	20.442	160.965	28.385
3. Финансијске обавезе по амортизованом трошку				
Каматни расходи по основу депозита резидентних банака	(3.706)	(3.420)	(10.776)	(6.352)
Укупно	(3.706)	(3.420)	(10.776)	(6.352)
Нето каматни приходи	114.882	91.124	339.807	204.072

Наредна табела приказује износе каматних прихода на депозите код иностраних банака са аналитичким приказом припадајућих износа у зависности од типа орочења:

У хиљадама КМ	За период			
	1.7. - 30.9. 2024.	1.7. - 30.9. 2023.	1.1. - 30.9. 2024.	1.1. - 30.9. 2023.
Каматни приходи				
Орочени депозити	46.654	60.708	149.223	148.229
Депозити по виђењу	10.210	10.327	31.225	24.776
УКУПНО	56.864	71.035	180.448	173.005

Просјечна стопа ефективног приноса на депозите код иностраних банака износи 3,86% у периоду 1.1. - 30.9.2024. године (1.1. - 30.9.2023. године: Просјечна стопа ефективног приноса је износила 2,95%).

Просјечна стопа ефективног приноса на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит износи 2,86% у периоду 1.1. - 30.9.2024. године (1.1. - 30.9.2023. године: Просјечна стопа ефективног приноса је износила 0,14%).

Просјечна стопа ефективног приноса на дужничке инструменте по амортизованом трошку износи 1,02% у периоду 1.1. - 30.9.2024. године (1.1. - 30.9.2023. године: Просјечна стопа ефективног приноса је износила 1,01%).

Основицу за обрачун расхода од камата на депозите резидентних банака генерише укупан износ депозита резидентних банака на рачунима резерви током десетодневног обрачунског периода, који се састоји од износа обавезне резерве и износа средстава изнад обавезне резерве.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

17. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ (НАСТАВАК)

Како је објављено у [напомени 14](#), примјена новог оквира обавезне резерве од 1. јануара 2024. године прописује обавезу резидентним банкама да издвајају и одржавају обавезну резерву у КМ и EUR валути, на рачунима резерви у КМ и у EUR валути.

Обавезна резерва се обрачунава као обавезна резерва у КМ на основицу у домаћој валути и обавезна резерва у EUR на девизну основицу примјењујући јединствену стопу од 10% по свим основицама.

У периоду 1.1. - 30.9.2024. године, Централна банка обрачунава и исплаћује накнаду резидентним банкама по утврђеним стопама накнада на средства обавезних резерви у КМ односно на средства обавезних резерви у EUR. Централна банка примјењује нулту стопу накнаде на средства изнад обавезних резерви резидентних банака независно од валутног издвајања и одржавања обавезне резерве.

У периоду 1.1. - 30.9.2023. године, Централна банка је обрачунавала и исплаћивала накнаду резидентним банкама по утврђеним стопама накнада на средства обавезне резерве по основу основице у домаћој валути и по основу основице у страним валутама и у домаћој валути са валутном клаузулом. На средства изнад обавезне резерве обрачунавала се нулта стопа накнаде.

Током извјештајних периода стопе накнада Централне банке износе:

Основица за обрачун накнаде	Стопа накнаде Централне банке за период	
2024.: Нови оквир обавезне резерве		
Средства обавезне резерве	1.1. - 30.9.	
<i>Обавезна резерва у КМ на основицу у домаћој валути</i>		0,50%
<i>Обавезна резерва у EUR на девизну основицу</i>		0,30%
Средства изнад обавезне резерве		0,00%
2023.: Претходно важећи оквир обавезне резерве	1.1. - 30.6.	1.7. - 30.9.
Средства обавезне резерве		
<i>Основица у домаћој валути</i>	0,25%	0,50%
<i>Основица у страним валутама</i>	0,10%	0,30%
<i>Основица у домаћој валути са валутном клаузулом</i>	0,10%	0,30%
Средства изнад обавезне резерве	0,00%	0,00%

Каматни расходи по основу депозита резидентних банака укључују расходе по основу средстава обавезних резерви у износу од 10.776 хиљада КМ у периоду 1.1. - 30.9.2024. године (1.1. - 30.9.2023. године: Каматни расходи по основу депозита резидентних банака су износили 6.352 хиљаде КМ).

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

18. НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

У хиљадама КМ	За период			
	1.7. - 30.9. 2024.	1.7. - 30.9. 2023.	1.1. - 30.9. 2024.	1.1. - 30.9. 2023.
Приходи од накнада и провизија по основу:				
Услуга за резидентне банке	5.447	5.072	15.779	14.937
Услуга за Владу и друге небанкарске комитенте	405	354	1.154	1.067
Укупно	5.852	5.426	16.933	16.004
Расходи од накнада и провизија по основу:				
Чувања и осталих расхода за дужничке инструменте	(175)	(126)	(506)	(371)
Трансакција са банкама у иностранству	(8)	(8)	(23)	(24)
Осталих расхода од накнада и провизија	-	-	(2)	(2)
Укупно	(183)	(134)	(531)	(397)
Нето приходи од накнада и провизија	5.669	5.292	16.402	15.607

19. НЕТО РЕАЛИЗОВАНИ (ГУБИЦИ) ОД ПРОДАЈЕ ДУЖНИЧКИХ ИНСТРУМЕНАТА ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ

У упоредном извјештајном периоду, Централна банка је извршила продаје одређених дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит остваривши нето реализовани губитак у износу од 22.487 хиљада КМ ([напомена 5.1.1.](#)). Наведене продаје су биле предузете с циљем прилагођавања тадашњим измијењеним тржишним условима.

20. НЕТО ДОБИЦИ ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА

У хиљадама КМ	За период			
	1.7. - 30.9. 2024.	1.7. - 30.9. 2023.	1.1. - 30.9. 2024.	1.1. - 30.9. 2023.
Нето реализовани добици / (губици) од курсних разлика	213	(45)	242	-
Нето нерелизоване (губици) / добици од курсних разлика	(47)	527	62	2
УКУПНО	166	482	304	2

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

21. НЕТО УМАЊЕЊА / ПОВЕЋАЊА ВРИЈЕДНОСТИ НА ФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ

У хиљадама КМ	За период			
	1.7. - 30.9. 2024.	1.7. - 30.9. 2023.	1.1. - 30.9. 2024.	1.1. - 30.9. 2023.
Нето (повећања) / отпуштања по основу умањења вриједности на депозите код иностраних банака	(26)	(184)	289	339
Нето (повећања) / отпуштања по основу умањења вриједности на специјална права вучења у ММФ-у	-	-	-	-
Нето (повећања) по основу резервација за очекиване кредитне губитке на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	(8)	(150)	(236)	(56)
Нето отпуштања по основу умањења вриједности на дужничке инструменте по амортизованом трошку	-	1	1	4
Нето отпуштања по основу умањења вриједности на осталу финансијску имовину	-	-	1	1
УКУПНО	(34)	(333)	55	288

22. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

У хиљадама КМ	За период			
	1.7. - 30.9. 2024.	1.7. - 30.9. 2023.	1.1. - 30.9. 2024.	1.1. - 30.9. 2023.
Приход од дивиденди	-	-	940	721
Остали приходи	29	20	333	19
УКУПНО	29	20	1.273	740

23. ТРОШКОВИ ОСОБЉА

У хиљадама КМ	За период			
	1.7. - 30.9. 2024.	1.7. - 30.9. 2023.	1.1. - 30.9. 2024.	1.1. - 30.9. 2023.
Плате	4.519	3.157	11.247	8.289
Доприноси и друге накнаде на плате	2.516	1.757	6.260	4.612
Остала примања запослених	368	368	1.824	1.677
Доприноси и друге накнаде на остала примања запослених	61	70	475	452
Укупно	7.464	5.352	19.806	15.030
Нето повећања / (отпуштања) у резервисањима за отпремнине и јубиларне награде запосленим	3	(11)	14	13
УКУПНО	7.467	5.341	19.820	15.043

Трошкови особља укључују 3.821 хиљаду КМ обавезних доприноса за пензионо осигурање плаћених јавним заводима за пензионо осигурање у БиХ (1.1. - 30.9.2023. године: 2.865 хиљада КМ).

Просјечан број запослених у извјештајном периоду износи 356 (1.1. - 30.9.2023. године: 352 запослена).

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

24. АДМИНИСТРАТИВНИ И ОСТАЛИ ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ

У хиљадама КМ	За период			
	1.7. - 30.9. 2024.	1.7. - 30.9. 2023.	1.1. - 30.9. 2024.	1.1. - 30.9. 2023.
Трошкови одржавања платних система	450	470	1.351	1.337
Трошкови ИТ инфраструктуре	272	250	769	688
Режијски трошкови	242	219	728	668
Трошкови приступа званичним сервисима	205	200	612	573
Трошкови одржавања дугорочне имовине	164	100	355	256
Остали административни и оперативни трошкови	681	446	1.747	1.240
УКУПНО	2.014	1.685	5.562	4.762

25. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДЊЕ НОВЧАНИЦА И КОВАНИЦА

У хиљадама КМ	За период			
	1.7. - 30.9. 2024.	1.7. - 30.9. 2023.	1.1. - 30.9. 2024.	1.1. - 30.9. 2023.
Трошкови производње и дизајна новчаница	691	488	2.176	1.462
Трошкови производње и дизајна кованица	627	627	1.882	1.827
УКУПНО	1.318	1.115	4.058	3.289

26. КАПИТАЛ

Структура капитала је приказана у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
Почетни капитал	25.000	25.000
Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте	42.509	(6.471)
Резерве фер вриједности за монетарно злато	120.207	73.530
Остале резерве	31.300	31.300
Генералне резерве (задржана добит)	787.941	787.941
Укупно резерве	981.957	886.300
Нето добит за период	326.444	-
УКУПНО	1.333.401	911.300

На датум извјештавања, капитал Централне банке је примарно повећан финансијским резултатом односно оствареним девизним каматним приходима по основу инвестираних и реинвестираних средстава девизних резерви у депозите код иностраних банака и дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Више информација о околностима и промјенама у текућем извјештајном периоду које су утицале на повећање капитала Централне банке је објављено у [напоменама 2.7](#) и [17](#).

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

27. НОВАЦ И НОВЧАНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

За потребе Извјештаја о новчаним токовима, новац и новчани еквиваленти се састоје од:

У хиљадама КМ	30. септембар 2024.	30. септембар 2023.
Девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања (напомена 7)	3.771.993	4.702.472
Девизни депозити по виђењу (напомена 7)	1.999.107	1.418.575
Готовина у страним валутама (напомена 6)	464.033	457.855
Специјална права вучења у ММФ-у (напомена 8)	3.599	1.759
Жиро рачуни (напомена 12)	849	624
Укупно	6.239.581	6.581.285
Умањење вриједности	(1.173)	(1.320)
УКУПНО	6.238.408	6.579.965

28. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

Трансакције са државом и институцијама БиХ су приказане у сљедећим табелама:

У хиљадама КМ	Управа за индиректно опорезивање БиХ			Укупно
На дан 30. септембар 2024.	Министарство финансија и трезора БиХ	Агенција за осигурање депозита БиХ		
ИМОВИНА				
Остала имовина	5	-	11	16
УКУПНО	5	-	11	16

У хиљадама КМ	Управа за индиректно опорезивање БиХ			Укупно
На дан 31. децембар 2023.	Министарство финансија и трезора БиХ	Агенција за осигурање депозита БиХ		
ОБАВЕЗЕ				
Депозити депонената	455.152	24	278.771	733.947
Остале обавезе	-	-	9.284	9.284
УКУПНО	455.152	24	288.055	743.231

У хиљадама КМ	Управа за индиректно опорезивање БиХ			Укупно
На дан 31. децембар 2023.	Министарство финансија и трезора БиХ	Агенција за осигурање депозита БиХ		
ИМОВИНА				
Остала имовина	55	-	3	58
УКУПНО	55	-	3	58

У хиљадама КМ	Управа за индиректно опорезивање БиХ			Укупно
На дан 31. децембар 2023.	Министарство финансија и трезора БиХ	Агенција за осигурање депозита БиХ		
ОБАВЕЗЕ				
Депозити депонената	442.770	68	244.938	687.776
Остале обавезе	-	-	94	94
УКУПНО	442.770	68	245.032	687.870

На дан 31. децембар 2023. године, обавезе за расподјелу дијела нето добити за 2023. годину су износиле 64.319 хиљада КМ.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

28. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (НАСТАВАК)

Остварени приходи са државом и институцијама БиХ су приказани у сљедећим табелама:

У хиљадама КМ	1.7. - 30.9.	1.7. - 30.9.	1.1. - 30.9.	За период
	2024.	2023.	2024.	1.1. - 30.9.
Приходи од накнада и провизија				
Министарство финансија и трезора БиХ	16	14	50	45
Управа за индиректно опорезивање БиХ	17	8	34	22
Агенција за осигурање депозита БиХ	1	3	2	12
УКУПНО	34	25	86	79

У обављању функција банкара, депозитара и фискалног агента прописаних Законом о Централној банци, Централна банка такође води одговарајуће рачуноводствене евиденције и извршава трансакције за државу и институције БиХ које се воде у пословним књигама Централне банке ванбилансно. Више информација о овим ванбилансним евиденцијама је објављено у [напоменама 29](#) и [30](#).

Накнаде члановима кључног руководства

Укупне накнаде члановима кључног руководства у периоду 1.1. - 30.9.2024. године износе 1.068 хиљада КМ, од чега се 664 хиљаде КМ односи на плате и остале накнаде, а 404 хиљаде КМ на порезе и доприносе (1.1. - 30.9.2023. године: Укупан износ од 795 хиљада КМ односио се на плате и остале накнаде у износу од 498 хиљада КМ, а 297 хиљада КМ на порезе и доприносе).

29. ВАНБИЛАНСНИ ДЕПОЗИТИ

Централна банка води одређене рачуне у страним валутама везане уз споразуме између влада БиХ и иностраних влада и финансијских организација и институција. Како ови рачуни нису нити имовина нити обавезе Централне банке, они нису укључени у извјештај о финансијском положају Централне банке.

Ванбилансни депозити садрже девизне рачуне влада и владиних институција БиХ и јавних агенција за које Централна банка дјелује као агент, као и девизне рачуне резидентних банака.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

29. ВАНБИЛАНСНИ ДЕПОЗИТИ (НАСТАВАК)

Ванбилансни депозити се састоје од:

	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
У хиљадама КМ		
Депозити Савјета министара БиХ за буџет институција БиХ	313.341	304.440
Депозити Савјета министара БиХ за сервисирање спољног дуга БиХ	24.187	10.294
Остали депозити Савјета министара БиХ	367	298
Депозити Савјета министара БиХ на основу сукцесије	49	48
Укупно	337.944	315.080
Средства Агенције за осигурање депозита БиХ	1.664	589
Укупно	1.664	589
Буџетски депозити ентитетских влада-Федерација БиХ	1	-
Укупно	1	-
Депозитни рачуни резидентних банака	34.219	21.035
Депозити - пензије из Њемачке	-	237
Укупно	34.219	21.272
УКУПНО	373.828	336.941

Министарство финансија и трезора БиХ је институција која дјелује у име Савјета министара БиХ и државе у управљању и координацији депозитима. На дан 30. септембар 2024. године ова средства укупно износе 337.944 хиљаде КМ (31. децембар 2023. године: 315.080 хиљада КМ).

30. ЧЛАНСТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ У МЕЂУНАРОДНОМ МОНЕТАРНОМ ФОНДУ

У складу са споразумима између БиХ и ММФ-а Централна банка је одређена за фискалног агента и депозитара за чланство БиХ у ММФ-у. Улога Централне банке као фискалног агента је специфична због аранжмана валутног одбора. Централна банка дјелује у име БиХ у њеним односима са ММФ-ом, али нема никакву одговорност за средства и обавезе везане уз чланство.

Централна банка држи рачун специјалних права вучења у ММФ-у, ММФ-ов рачун број 1 и ММФ-ов рачун број 2 у извјештају о финансијском положају. Централна банка такође обезбјеђује услуге чувања хартија од вриједности Босне и Херцеговине издатих за покриће чланства у ММФ-у и за реоткуп обавеза, а који су евидентирани у ванбилансној евиденцији.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Одабране напомене уз сажете финансијске извјештаје за период током године који је завршио 30. септембра 2024.

30. ЧЛАНСТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ У МЕЂУНАРОДНОМ МОНЕТАРНОМ ФОНДУ (НАСТАВАК)

Централна банка користи нето метод у приказивању финансијске позиције БиХ у ММФ-у, како је приказано наредном табелом:

У хиљадама КМ

	30. септембар 2024.	31. децембар 2023.
Квота	629.405	631.516
Специјална права вучења у ММФ-у	3.599	2.073
УКУПНО ИМОВИНА	633.004	633.589
ММФ-ов рачун бр. 1	1.574	1.579
ММФ-ов рачун бр. 2	622	624
Хартије од вриједности	1.000.951	1.291.461
Алокација SDR	985.091	988.395
Обрачуната камата на алокацију SDR	6.212	6.867
Рачуни плативих трошкова	3.067	5.710
УКУПНО ОБАВЕЗЕ	1.997.517	2.294.637
НЕТО ПОЗИЦИЈА БиХ У ММФ-у	1.364.513	1.661.048

Рачун хартија од вриједности, ММФ-ов рачун број 1 и ММФ-ов рачун број 2 предметом су валутног усклађивања увијек када се валута користи у финансијским трансакцијама између ММФ-а и БиХ. Најмање једном годишње, на крају ММФ-ове финансијске године (30. април), сва држања валута у ММФ-у се поново вреднују по важећем курсу SDR-а. Ова вриједносна прилагођавања се укључују у одговарајућа стања рачуна.

31. ДОГАЂАЈИ ПОСЛИЈЕ ДАТУМА ИЗВЈЕШТАВАЊА

У периоду између 30. септембра 2024. године и датума одобрења ових сажетих финансијских извјештаја, није било догађаја који би захтијевали усклађивање или који су значајни, али не захтијевају усклађивање.